

NORD-BORNHOLMS UGEBLAD

Udgivet af et Interessentskab.
Ansvarshavende: Otto Gornitzka.
Telefon 74.
Trykt i Allinge Bogtrykkeri.

Udgaar i et Antal af 1600 Eksempl.
og forsendes gennem Postvæsenet
til alle Hjem i Allinge-Sandvig.
Ølsker, Rutsker, Ro og Klemensker

Nr. 353

Freitag den 18 Juni 1920

9de Aarg.

"Nord-Bornholms Ugeblad"
Udgivet i et Antal af mindst 1000 Eksempl.
og forsendes gennem Postvæsenet i Allinge.
Sandvig, Ølsker, Rutsker, Ro og Klemensker.
"Nord-Bornholms Ugeblad"
har den største Udbredelse i Nordre Herred
og egner sig derfor bedst til Avertering.
"Nord-Bornholms Ugeblad"
optager gerne Bekendtgørelser af enhver Art
saasom Køb, Salg, Foreningsmeddelelser,
Efter- eller Aflysninger, Auktioner etc.
"Nord-Bornholms Ugeblad"
udgaar hver Fredag, kan bestilles paa alle
Postkontorer samt paa Bladets Kontor og
koster 1 Kr. halvaarlig.

dere staar nu som en Magt i Staten.

Hermed hang ogsaa et andet Punkt sammen. Frihedsprincippet havde haft sin Betydning ved at aabne Mulighed for Initiativer, for nye Arbejdsretninger og nye Institutioner. Det blev af Betydning for Produktionen. Den ældre Nationaløkonomi (Adam Smith og hans Efterfølger) var væsentlig en Teori om Produktionen og dens Betingelser. Men efterhaanden skød Spørgsmaalet om Fordelingen sig frem i Forgrunden ved Siden af Spørgsmaalet om Produktionen. Det viste sig nemlig, at Løven om Interessernes Harmoni faktisk ikke gjaldt for det bestaaende økonomiske Samfund. Selve Produktionen led under Arbejdernes uheldige økonomiske Forhold, og Producenterne kom ogsaa til at lide mere derved end de var sig bevidste. Naar den sociale Nytte, som Benfham havde krævet, skulde afgive Maalestocken, saa maa Fordelingen af det, der produceres, ogsaa blive et væsentligt Synspunkt. Den fremragende Stilling, Stuart Mill ved Midten af Aarhundredet indtog i det sociale Spørgsmaals Historie, skyldes især hans klare Sondring mellem Betingelserne for Produktionen, der til Dels kan formuleres som Naturlove, og Betingelserne for Fordelingen, der væsentlig hænger sammen med sociale Magtforhold. (Political Economy, 1848 — dog især i 2. og 3. Udgave). — Ved denne Sondring mente Mill paa dette Tidspunkt at kunne mægle mellem Kapitalisme og Socialisme, der mere og mere traadte i Modsætning til hinanden i Teori saavel som i Praxis.

Socialistiske Teorier havde forlængst gjort sig gældende, paa Renaissance-tiden saaledes i to geniale Værker, Thomas Moore's "Utopia" og Campanella's "Solstat". I det 19. Aarh. myldrede de frem i mangfoldige Former. Man kan, som jeg har søgt at vise i min "Etik" og endnu fastholder, skelne mellem 4 Hovedformer af Socialisme, den utopiske, den filantropiske, den spekulative og den empiriske.

Den utopiske Socialisme udspringer af Fantasien, der sættes i Svingning ved Tidens Nød og drives til at udforme Fremtidsbilleder, som skildrer et harmonisk Samfund, hvor der er raadet Bod paa alle sociale Ulempet. Saadanne Skildringer (i dansk Literatur kan nævnes Sibberns) har deres Betydning, dels som Udtryk for, hvor man til en given Tid mener at Skoen trykker, dels som Symptomer paa, i hvilken Retning man tænker sig Hjælpen at ligge. Et karakteristisk Træk for de fleste Skildringer af "Utopia" ("et Land, der ikke ligger nogetsteds") er den Vægt, der lægges paa, at Menneskene faar tilstrækkelig Fritid, saa deres aandelige Evner kan udvikles udenfor de Omraader, hvor deres specielle Arbejde lægger Beslag paa dem.

Den filantropiske Socialisme, der

i det 19. Aarhundrede repræsenteredes af St. Simon, Owen og Fourier, udspringer af Menneskekærlighed og appellerer til Menneskers Følelser. Den tænker sig frie Foreninger som Vej til Maalet og stoler paa, at Arbejdsgivere og Arbejdere vil kunne virke sammen uden Statstvung. I England, Frankrig og Svejs, og derefter i andre Lande, har denne Retning øvet stor Indflydelse gennem Stiftelse af Produktions- og Brugsforeninger.

Den spekulative Socialisme, hvis Hovedmand er Karl Marx (Das Kapital 1867), ser med Haan paa Fantasterne og Filantroperne. Den hævder Muligheden af en rent tanke-mæssig Paavisning af, at Historiens Gang fører i Retning af en Koncentration af Kapitalen paa meget faa Hænder, medens samtidig Arbejdernes Nød stiger i stedse stærkere Grad. Naar saa Arbejderne, drevne frem af Nøden, forener sig og bemægtiger sig den politiske Magt, vil det være en let Sag for dem at ekspropriere de faa Kapitalister og derved faa Produktionsmidlerne i deres Magt. Det er dog ikke de enkelte Arbejdere, der kommer til at eje Produktionsmidlerne, men Staten, hvis Politik Arbejderklassen saa kommer til at bestemme.

Den empiriske Socialisme, hvis Hovedværk er Sidney and Beatrice Webbs "History of Trade Unionism" (1894) kræver, at det skal undersøges, særlig ad Forsøgets Vej, hvilke Omraader der egner sig til kommunal eller statslig Drift, og hvilke der foreløbig eller maaske for bestandig maa overlades til privat Foretagsomhed.

En anden Inddeling af de socialistiske Teorier er forsøgt af Werner Sombart (Kapitalismus og Socialismus) og efter ham af Munckle (Geschichte der sozialen Ideen im 19. Jahrhundert). Disse Forfattere skelner mellem den rationale Socialisme, der mener, at en vis bestemt social Ordning er en nødvendig Følge af selve Menneskets Natur, og den evolutionistiske Socialisme, der ikke antager uforanderlige Normer for social Ordning, men hævder, at de sociale Livsformer undergaar stadige Ændringer, hvis Maal og Retning Tænkningen skal finde for derefter at bestemme, hvad Tingenes nødvendige Gang maa medføre i Retning af social Ordning. Jeg kan ikke se, at de ovenfor omtalte Synsmaader kan faa en naturlig Plads, naar Modsætningen mellem en uforanderlig Menneskenatur og en stadig Udviklingsproces lægges til Grund. Hverken Utopister eller Filantroper behøver at anse Menneskets Væsen som givet en Gang for alle. Og for den meget betydningsfulde empiriske Socialisme bliver der slet ingen Plads, skønt den synes at faa større og større Betydning.

De fire Arter, jeg finder, betoner henholdsvis Fantasi, Følelse, Tænkning og Erfaring. Men da disse sjælelige Elementer aldrig virker isolerede, hvert for sig, men stedse i

bindelse med hverandre, vil der ikke kunne være nogen skarp Grænse mellem de fire Arter. I Nutiden er den største Vægt at lægge paa Modsætningen mellem den spekulative og den empiriske Socialisme. Det er egentlig mellem dem Slaget nu staar. Det vil derfor være af Interesse for vor Opgave at karakterisere dem lidt nærmere.

Den spekulative Socialisme, saaledes som Karl Marx efter flere Forarbejder havde fremstillet den i "Das Kapital" 1867, blev i Aarhundredets sidste Del af overvældende Betydning i den sociale Kamp. — Den anerkendte ikke Mills Distinktion mellem Produktion og Fordeling. Staten burde paa Arbejdernes Vegne overtage Produktionsmidlerne og hele Arbejdet saavel som Fordelingen af Arbejdsudbyttet. Det materielle Arbejde er Kilde til al Værdi. Den sociale Udvikling, især Arbejdsdelingen, har ført til, at Arbejdsmidlerne (Jorden og Redskaberne) er gaaede ud af Arbejdernes Hænder og komme i nogle faa Kapitalisters Hænder, hvem saa den største Del af Udbyttet tilfalder. — Men den fremtidige Udvikling vil føre til, at Kapitalismens Magt brydes gennem Arbejdernes politiske Magt, og Staten overtager da Ledelsen.

Marx Teori er en Katastrofeteori, ligesom Duviens Geologi. Om den Tingenes Tilstand, der vil indtræde efter Katastrofen, udtaler han sig i sine senere Skrifter meget ubestemt. Han og hans Tilhængere mener, at det er tidsnok at tale om den fremtidige Tilstand, naar Katastrofen er overstaet. Her svigter altsaa den spekulative Konstruktion, der anvendes med Selvsikkerhed, saalænge der var Tale om Fortiden.

Medens ældre Nationaløkonomer mente at kunne paavise evige Love for Arbejdet, sociale Naturlove, hævder Marxismen, at alle sociale Love er betingede ved de økonomiske Forhold, som de til given Tid er. Og det gælder ikke blot Lovene for Arbejdets Ordning. Hele Statslivet saavel som al Videnskab, Kunst, Moral og Religion er alledet af og betinget ved de til hver Tid forhaandenværende økonomiske Forhold, er egentlig kun et Spejlbillede af disse. Det er ikke Menneskenes Tanker, der ordner deres Liv, men det er de praktiske, økonomiske Livsforhold, der betinger deres Tanker, deres Fantasi og deres Følelse. Derfor er hele Historien en Række af Klassekampe.

Det storartede Billede, Marx har udkastet af Udviklingsgangen i Historien, er dog ikke, som han mener, Frugt af en ren objektiv, intellektuel Undersøgelse uden alle moralske eller "ideologiske" Forudsætninger. Marx er en stor etisk Idealist og taler tilsidst i Retfærdighedens Navn. Derved forstaas den Indignation, der bryder frem mellem Linjerne paa hans Bog, som ifølge Programmet skulde være en Logik paa evolutionistisk Grundlag. Et enkelt Sted

udtaler han endog ligefrem et Princip, der direkte minder om Kants Moralprincip. Han erklærer nemlig at Arbejderen ikke er til for de økonomiske Produkters Skyld, men at omvendt de er til for hans Skyld. Dette "er til" maa betyde bør være til, thi ifølge Marx er det jo netop ikke saaledes. Og selve dette Moralprincip udtrykker den Humanitetstanke, der har arbejdet sig frem i den nyere Tid, særlig gennem det 18. Aarh.s filosofiske Diskussioner. Alter her viser en af det 19. Aarh.s betydningsfulde Tanker sig at være Udførelse og Anvendelse af dets Forængeres Tanker. Medens Kant særlig anvendte sit Moralprincip mod Livegenskab, blev det af Marx rettet mod Arbejdernes sociale og økonomiske Afhængighed, der endnu bestod trods Proklamationen af den personlige Frihed.

Hvad der ifølge Marx skulde hidføre Katastrofen, var Koncentrationen af Kapitalen paa nogle faa Hænder, og tillige den stigende Nød i Arbejderbefolkningen. Spaadommen i disse to Henseender kan ikke siges at være slaaet til. Og dertil kommer, hvad Erfaringen viser, at Arbejdsproduktets Værdi ikke blot beror paa det Arbejde det har kostet, men ogsaa paa den Brug, der er for det og som hverken Arbejderen, Kapitalisterne eller Staten raader for. Endelig viser Erfaring ogsaa, at personligt Snille og energisk Initiativ er af saa væsentlig Betydning for Produktionen, baade paa det materielle og det aandelige Omraade, at den materielle Arbejder ligesaa lidt kan siges at være den egentlige Aarsag til Udbyttet, som Bælgetræderen kunde siges at være den egentlige Aarsag til Orgelmusiken. Paa saadanne Erfaringer lægger den empiriske Socialisme Hovedvægten — især overfor det Spørgsmaal, hvorvidt kollektiv Produktion paa de enkelte Omraader kan træde istedetfor individuel Produktion. Den lægger Vægt paa, at Forsøgene i denne Retning først føres i mindre Kredse, saaledes i Kommunerne, før de gøres i de større. Den søger fremfor alt at forbedre Arbejdernes hygiejniske, huslige og intellektuelle Levefod. Den begynder fra neden, medens den spekulative Socialisme begynder fra oven. Det er karakteristisk, at medens Marxismen stammer fra Tyskland, hvor Statsanken i Teori og Praxis staar ophøjet over det frie Kultursamfundets Ideal og Initiativer, er den empiriske Socialisme især tilhuse i England. Selve Udtrykket "empirisk Socialisme" skyldes Sidney og Beatrice Webb. Den Opfattelse dette Udtryk betegner, er iøvrigt ikke meget forskellig fra den, Stuart Mill i sin Tid gjorde gældende, naar han f. Eks. erklærede, at vi endnu hverken vide, hvad fri Selvirkomhed i sin højeste Form kan udrette, eller hvad en gennemført Socialisering af alle Produktionsforhold vil kunne bevirke. Og han ser (hvad han især har udtalt i sin Selvbibliografi), at der er en indra

Maager over Byen.

Der sejled en Maage i Luften blaa — over Taarn og Tind — som øjned den glimtende Smaafisk gaa baade ud og ind mellem Taarn og Tind.

Den spejded, den lagde sit Hoved paa Snej — over Taarn og Tind — parat til at styrte sig ned, som et Skred, som en Kastevind mellem Taarn og Tind.

Men bedst som den mente at øjne et Maal — mellem Taarn og Tind — saa var det kun glimtende Glas eller Staal, kun et Narreskin mellem Taarn og Tind.

En Digter befandt sig just ude at gaa — mellem Taarn og Tind — skønt alle hans Tanker var dybt i det Blaa og med Vejr og Vind over Taarn og Tind.

II an følte ved Synet af Maagen sig selv — mellem Taarn og Tind — ontrent som en Fisk med fristende Skæl i et Tangskovs Spind mellem Taarn og Tind. Jørgen Voeler.

Det sociale Spørgsmaal.

Af Professor Harald Høffding.

Af Kapitlens Samfundsliv i det nylig udkomne Værk: "Det 19de Aarh."

Teoriernes Kamp.

Som det ses af den praktiske Udvikling, der er karakteriseret i det foregaaende, sker denne Udvikling uvilkaarlig og ofte ubevidst under Indflydelse af visse Forudsætninger, der enten blot skyldes Fortidens Erfaringer eller tillige indeholder Spire til nye Tankerretninger. Saaledes førte Frihedsprincippet ud over den Begrænsning, man en Tid havde villet sætte for dets Anvendelse; den frie Sammenlutning var dets uundgaelige Konsekvens, og den førte igen til nye Magtforhold indenfor Samfundet. De organiserede Arbej-

Sammenhæng mellem disse to Sider af Problemet. Sand individuel Frihed for alle bliver kun mulig gennem indgribende sociale Reforme, der kan give de enkelte en saadan Uddannelse og Undervisning, at de kan komme til at bruge deres naturlige Evner paa lige Grund med andre. Men paa den anden Side er Frihed og aandelig Udvikling ikke blot Resultater af sociale Forhold, men er selv en Betingelse for, at social Udvikling kan blive mulig og føre til det rette Maal. Heri ligger tillige et stadigt Vexelforhold mellem aandelig og materiel Kultur. Brodden, den stadig virkende Brod i det sociale Problem ligger netop i Modsætningen mellem det Individuelle og det Sociale og i Modsætningen mellem aandelig og materiel Kultur.

Der vil her stæde gøre sig et irrationelt Forhold gældende, selv om nok saa mange Mellemlid findes.

(Fortsat.)

J Syrentiden.

Kæreste kære — jeg vandrer i Duften af blomstrende rødlig Syrén. Summende Bier svirrer i Luften, fylder hver duftende Gren.

Bierne elsker de duftende Klaser, Sommerens blide Symbol, kysser dem blidt, mens de hænger og daser, lade af Sommer og Sol.

Jeg er en Bi, der længes at drikke Rus af en blomstrende Gren — Kæreste kære, forstår du det ikke? — Du er den røde Syrén!

Chr. Stub Jørgensen.

Naar Prisdaldet kommer!

—o—

Naar Priserne stiger, opmuntres Produktionen, naar Priserne falder bliver Producenterne bange, og Produktionen trækker sig som en Snegl ind i sit Hus.

Derfor bør man, skriver „Finanstidende“ i en Artikel, hvoraf vi her gør nogle Uddrag, holde Maade med Glæden over det store Prisdald, som Telegrammerne har bebudet. Det glade Budskab, som muligvis endda er lidt forhastet, finder blot allfor modtagelige Sind,

Ganske instinktmæssigt føler enhver, at Frelsen fra et fuldstændigt Kaos kun kan komme gennem en Standsning i Prisstigningen, og ganske uvilkkaarligt ser alle tilbage til den Periode før Krigen, da Pengenes Købeevne var flere Gange større end nu. Man ræsonnerer saaledes: Havde vi bare de gamle Priser og de nuværende Indtægter, da var vi velstillede, og kun de færreste indser, at dette er selvmødsigende, eller at det normalt til smaa Priser svarer smaa Indtægter, og til store Priser talmæssigt, men ikke reelt større Indtægter. Man glæder sig altsaa til Prisdaldet, der skal bringe Befrielsen fra Dyrtidens Mareridt, og man tænker ikke paa, hvad det er for en Skæbne, man gaar imøde.

Naar Priserne falder bliver de erhvervsdrivende bange og indskrænker Produktionen. Læg Mærke til, hvordan Krigen Højkonjunktioner drev Produktionen i Vejret; det blev en vild Rasen og Hamren for at skovle de stigende Avancer ind. — Da efter Krigen Arbejderne, som saa Priserne stige om Kap med Lønnen, mistede Humøret, og da samtidig alskens Besværigheder rejste sig for Verdenshandelen, sagtede Produktionen Tempoet. Men mod Arbejdsgivernes Protester. Trods de utallige Maader, hvorpaa man spændte Ben for dem, Avancebegrænsning, Strejker, Skatter, Forbud og Kontrol, gik der en evig Hunger efter Produktion gennem deres Be-

stræbelser. De tryglede, de rasede, de lokkede og truede for at faa Produktionen i Gang igen og saa hændervridende de umaadelige Konjunkturgevinsten fordampe som Røgen i Luften.

Men naar Priserne falder, skifter med et Slag Billedet; da gaar Produktionsmodet af dem i en Haandevending. Da staar de med høje Arbejds lønninger, allfor opskruede Kontor- og Fabriksudgifter, en privat Levelod, som om Ballancens Papirmillioner virkelig var Formue og med et Lager, der synker i Værdi som Sten i Vandet. Hvem i Alverden kan forlange af dem, at de skal købe Raastoffer i Amerika, som de først om et Par Maaneder faar hjem, hvorefter Fabrikationen og Afsætningen tager andre Maaneder? I Mellemtiden er Priserne maaske gaaet ned med 25—50—100 pCt., og Fabrikaterne er ruinerede.

Dette opvejes ikke af den større Købelyst, Publikum udviser, naar Priserne falder; thi det gaar lige omvendt saaledes, at Publikum, naar det mærker at Priserne er for Nedgang, klogeligen holder sig hjemme. Fra alle Vegne og Egne kommer der Meddelelser i disse Dage om, at dette er Stillingen. Sælgerne vrider Hænderne af Frygt for deres Lagre, og Køberne gnider sig i Hænderne og ser Tiden an.

Dette Forhold skærpes nu yderligere ved Bankernes Indgreb. Naar Lagrene hober sig op, fastbinder de Pengene, og Bankerne trykkes af Knaphed paa Virkemidler. De stammer altsaa Kreditten og er saa meget mere opfordrede dertil, som de faldende Priser gør Sikkerheden mindre. Ogsaa de bliver ængstelige og haler i Land. Men det vil netop sige, at de i Stedet for Inflation skaber Deflation; de formindsker Købeevnen og puster saaledes Priserne dybere ned i Afgrunden.

Alle Kræfter forener sig da om at bremse Købeevnen, vanskeliggøre Produktionen, tvinge Lagrene ud paa Markedet og opmuntre Opsparingslysten. Det bærer lige lukt ind i Krisen, den Krise, der som en gul Fare breder sig fra Japan til de andre oversøiske Lande for tilsidst at falde med tidobbelte Vægt paa det elendige Europa.

Efter at have gjort opmærksom paa, at det store Opsving man havde ventet skulde komme, ligesom det kom efter Englands Sejr i 1815 og Tysklands 1871, er gaaet vor Næse forbi, medens de har haft det i de oversøiske Lande — paa vor Bekostning! — hævdes det i Artiklen, at Produktionen maa holdes i Gang efter Evne, og alle Kræfter maa sættes ind paa, at Prisdaldet hurtigt trænger igennem overall og navnlig drager Købeevnen (Arbejds løn, Avancer, Honorarer, Gager osv.) med sig ned. Der maa blive glimrende Chancer for Husflidsarbejdet, ingen Kvinde burde ses uden med et Strikkeløj i Haanden, Ingen Mand være ukendt med husligt udendørs Arbejde. Lad saa blot den officielle Arbejdstid gaa ned til 8, ja til 6 Timer; vi holder Storerhvervet gaende paa Pumperne og tager Revance i Hjemmearbejdet. Ogsaa dette vil vi kunne belæres om af de historiske Bøger, hvis Kundskabsfyldte er det lodigste Guld i en Tid som denne. Svære Problemer vil melde sig, idet Folkemængden vil vise sig for stor i de vanskelige Aar, men derfor at prædike Dovenskabens Evangelium vilde være Vanvid. Dovenskab er den største Luksus i et Land, og intet bør vi bekæmpe som Luksus, i hvad Form den end viser sig . . .

Hver Dag i Aaret maa gøres til en national Sparingdag, hvor enhver Borger ofrer sin Tiøse paa Sparealtret. Livet kan leves lige lykkeligt derfor, nej langt lykkeligere, naar man føler at man er med til

at bygge et nyt og sundere Samfund op end det, Verdenskrigen drog hærgende hen over.

Det vil næppe gaa os saa galt som vore Fædre efter Napoleonskrigene, thi vor økonomiske Stilling er i det store og hele bedre end deres. Men Prisdaldet, det længselsfuldt ventede, vil snarere bringe os i den Situation som Jeppe vaagnede op til, efter Baronens spøgfulde Indfald, end ind i et Lykkespind, hvor vi kan anvende vor nybagte „Rigdom“ til Indkøb til smaa Priser. Og alligevel maa vi ønske Prisdaldet, thi først gennem dets Skærsild naar vi frem til en bedre Tilværelse.

Det er urigtigt naar nogle mener at Produktionsforholdene paa Kul, Hvede, Bomuld og andre Markeder umuliggør et Prisdald. Forholdet er dette, at de svimlende høje Priser paa disse Raastoffer netop motiverer Prisdaldet, idet de før eller senere, naar et Maksimum er naaet, tvinger hele Erhvervs livet til en Indskrænkning. Det vil foregaa derigennem, at Købeevnen bryder sammen og som i en Krampetrækning drager Prisniveauet nedad uden Hensyn til Avance eller Tab.

Øjeblikket er kommet, da Købeevnens Front maa og skal gennembrudes; stærke Kræfter er allerede sat ind derpaa, og Udviklingen kan da blive hurtig. Saa er det Slut med mange af de forstokkede Dogmer vi lever paa. Da skal Kommunerne nok finde Arbejds kraft til at faa lossat sine Kul, Samfundshjælpen bliver overflødig og Begrebet Skruetrækker og Hædersmand dækker ikke længer hinanden. For da bliver det en Kamp for Livet om det tørre Brød, og selv de københavnske Opvartere vil lære at sige Tak for en Tiøse.

Fra Uge til Uge

—x—

Sommeren

har holdt sit Indtog, og i dens Fodspor myldrer Tusinder af glade Turister i spraglede, lyse og lette Klædebon. Som Sommerfugle flagrer de fra Sted til Sted, sugende Naturs Herligheder. Nogle til Fods, jævnt og adstadigt, betragende Ferien som en Hvile- og Rekreations tid, — andre pr. Cykle eller Motor med „Hjertedame“ i „Pigekamret“; men de fleste „biler“ enten i flotudhalet „Selvejer“, i Drosche eller de moderne Uhyrer af Turistbiler med Plads til et halvt Hundrede Personer. Kun de færreste benytter nu den Jernbane, vi før var saa stolte af, hvilket har givet Jernbanebestyrelsen Anledning til at sætte Billetpriiserne op.

Medens Forbindelseslinjerne paa Landjorden saaledes er fuldt „up to dates“, kan man desværre ikke sige det samme om Søvejene; men naar man betænker, at det ikke er saa forfærdelig længe siden vi var helt afskaaret fra Forbindelsen med Moderlandet og at Torpedobaade forrettede den nødvendige Posttjeneste, saa maa det indrømmes at den „næsten daglige“ Forbindelse er et stort Fremskridt, navnlig i Forbindelse med en Ystadroute.

Til Kystfarten har vi kun „Øst-borholmeren“ to Gange ugentlig, men der er Planer om, at Motorbaad „Thor“ fra førstkommande Søndag skal gaa i daglig Rute fra Sandvig-Allinge-Sandkaas-Stammers halde-Helligdommen-Gudhjem. De føleligste Mangler — gode Anløbspladser ved Sandkaas, Stammershalde og Helligdommen — bliver nu afhjulpne; den nybyggede Anløbsbro, som Hr. Rolf Müller med stor Bekostning har ladet opføre, er allerede besigtiget og funden „all right“. — Der er ingen Tvivl om, at denne Rute, naar alt er i Orden,

vil blive en Succes for de interesserede — vel at mærke, hvis Billetpriiserne bliver nogenlunde moderate — thi der er desværre i vor Tid vendt op og ned paa mange Ting, og det gamle Forretningsprincip: Stor Omsætning, lille Avance, bliver nu ofte praktiseret som: Mindre Omsætning, større Avance.

— Kyststrækningen Hammeren—Gudhjem, er jo anerkendt som noget enestaaende i sin Art, fuldt paa Højde med de berømte stockholmske Skærgaarde, og der gives med de mindre dybtgaaende Motorbaade den Fordel, at de lystsejende kan betragte de vekslende Kystformationer paa nært Hold og gøre smaa Afstikkerne i Land, hvor Omgivelserne synes særlig fristende.

I Lighed med Helligdommens „Capri“ har Hr. Reinbach rejst et „Olympia“ ovenpaa Sandkaas forvitrede Klippeknude. Herfra vil nordiske Vikinger Sommeren igennem ved en Svalebajer kunne nyde Udsigten over det brogede Badeli, der som en Film oprulles i Dybet for deres Fødder.

Oprigtigt sagt, Ideen er god, Beliggenheden er god, og vi haaber at dette Naturens Tempel ogsaa ved sin Fuldendelse maa blive afstemt med Omgivelserne, — kort sagt, at Arkitekten har forstaaet sin Opgave.

Cervus.

En Virksomhed, der fortjener at kendes

Sodavandsfabriken Bornholm.

Vi gik Morgentur og forvildede os ind i det kommunale Anlæg; her gik Forskønnelsesudvalgets Formand i Diplomat og høj Hat og uddelte Ordre. Den sidste Haand lagdes paa Værket (det var Grusning af Gangene), og nu er alt i Orden — pillent og pænt — til at modtage Sommerens Gæster! (vi selv kommer som bekendt sjælden længere end til Børsen).

Udenfor Anlægget møder vi en Herre, der inviterer paa en isafkølet Sodavand af hjemligt Produkt, og vi spurter pr. rullende Hjul til Sandvig, hvor Fabriken ligger. Her blev vi af Indehaveren vist rundt og saa de forskellige Maskiner, der med Kulsyretryk, Glaskugler og filtreret Kommunevand, tilsat smaa Dosis Citronessents, skal fremtrylle den yndede og sunde Sommerdrik, der serveres fra smaa glasklare Flasker med Patentprop og benævnes Sodavand.

Vi smagte paa Produktet, og selv om vi kun er Kendere af den ædle Drik, naar den er tilberedt som „Sjus“, tror vi dog at kunne sige, at den staar paa Højde med meget af det „Vand“, der kommer „ovre fra“. Naar man tænker over, hvilke Masser Sodavand der konsumeres i denne Sommergevarme, undres man over, at Fabriken ikke beskæftiger flere Arbejdere (Produktet er F. F. efter nyeste Recepter og indsendt til Prof. Steins Analyse). — Det er jo dumt af Forbrugerne at gaa over Havet, for at hente „Vand“, Fragten er dyr og Skibene har nok at sejle med foruden.

Vi gør opmærksom paa, at den ringe Omsætning sikkert skyldes manglende Reklame. Det er ikke Publikum, der skal finde Varen, men Varen der skal finde Publikum, og vi føler os forpligtede til at fastslaa denne Kendsgerning.

Vore Læsere vil sikkert give os Ret og demonstrere ved herefter at drikke vort hjemlige Produkt, der ved skaffes der Alburum for en ny Virksomhed, der kan beskæftige Byens Folk, — og et kærkomment Skatteobjekt for vor Kommune.

&

RØDE KORS

Dameafdeling for Allinge-Sandvig og Omegn agter den 11te Juli at afholde en større Festlighed paa Hammershus, der om muligt kunde blive ligesaa vellykket som den ifjor. Vi skal senere omtale det righoldige Program. Til Fordel for denne velgørende Institution, hvis Virksomhed vil være kendt af alle, er allerede bortskænket adskillige værdifulde Ting, bl. a. et Maleri af vor berømte Marinemaler; dette vil med Øvrighedens Tilladelse blive stillet til Bortlodning, og Lodsedler a 1 Kr. vil i en nær Fremtid kunne faas.

Biografen

serverer os i denne Uge en ægte dansk Smuglerfilm.

Missionshuset „BETESDA“.
Møde hver Fredag Kl. 8.
Pastor Orsnæs.

Havemøbler

haves paa Lager.

Klemensker Snekkerforretning
Telf. Kl. n 13. L. Pihl.

En flink

Dreng eller Pige

med gode Skolekendskaber antages i Lære paa gode Vilkaar.

Allinge Bogtrykkeri.

En nylig konfirmeret

Dreng,

som har Lyst til at handle, kan straks faa Plads hos

Handelsgartner Jønsen.
Telefon Allinge 41.

Allinge Biograf.

Lørdag den 19. Juni Kl. 8

og
Søndag den 20. Juni Kl. 8

Smuglerbanden

„Den grønne Bille“.

Spændende Dansk Skuespil i 5 Akter af Nord. Filmskompagni. Iscenesat af Prof. Martinus Nielsen.

Samt

Je' sku' tale med Jønsen.

Komisk Lystspil med Rasmus Christiansen m. flere i Rollerne.

Til disse store Forestillinger Sædvanlige Billetpriiser.

En enspænder

Læsfjedervogn

med Charabanc-Sæder og en fast Vogn til en Hest er billig til Salg.
V. Sørensen, Borre.

En Fyldepen

med Guldklemme er tabt paa Strækningen Hammeren—Tein og bedes mod Ducør afleveret i

Tein Skole.

To paalidelige Mænd

antages som Fyrbøderilæggere ved det selvkvørende Tærskværk „Fremtiden“ i Rutsker. — Henvendelse i Løbet af 14 Dage til

Dam, Spannørgaard,
Telefon Rntsker 57.

Hvedeklid

anbefales fra

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Tapet og Malervervarer

Gulvfernis
Malerfernis
Kalkfarver

anbefales fra
Allinge Kolonial & Produktforretning

MODERNE DAMEBLUSER

Største Udvalg. Fikse Faconer
i Voile, Poplin, Zefyr og Silke.

Magasin du Nord's Udsalg, Allinge.

DAME LINNED

Største Udvalg i Natkjoler, Fricertrøjer,
Benklæder, Chemiser, Undertøj, Skorter og
Underkjoler.

Prima Kvalitet i Madapolom og Moll.

Magasin du Nord, Allinge.

Bade.

Kaaber
Dragter
Hætter
Sko
Maatter
Haandflæder
Lagen

Største Lager.

J. B. Sommer

Dr. Borch

vaccinerer hver Dag
i Juni Maaned.

Advarsel.

Al Færdsel i Spellingemosen er
forbudt og de, der ses, vil blive
draget til Ansvar for de Ting, der
slipper bort.

Lyngholt i Juni 1920.

Chr. Aaby-Ipsen.

En- og Tospænder

Charabanc

udlejes til moderate Priser.
Telefon Sandvig 32.

V. Sørensen, Borre.

Sommerfest!

Olsker Husmandsforening
afholder Fest i Præstegaardshaven

Søndag den 20. Juni

Kl. 4. Foredrag af Hr. Nielsen-
Grønvang. Musik af et 4 Mands
Harmonika-Orkester fra Rønne.

— Øl, Sodavand og Kager samt
varmt Vand til Kaffen faas paa Fest-
pladsen.

I Tilfælde af ugunstigt Vejr i For-
samlingshuset.

Bestyrelsen.

Ejendom i Allinge.

Den Postmester Alhedes
Dødsbo tilhørende særdeles smukt
beliggende Ejendom i Løsebæk
ud mod Kysten, af Areal godt
10,000 Kvdr.-Alen, er til Salg
ved snarest Henvendelse til

Sagfører Fr. Pihl.

Høsalt

og

Gødningssalt

faas billigst fra

Allinge Kolonial- og Produktforretning

Rugklid

ventes med Skonnert „Kristian“ og anbefales til billigste Dags-
pris fra

Allinge Kolonial & Produktforretning

Høstriver, Lebomme,

Strygespaan og Høstleer

anbefales fra

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Prima

Tagtjære og Tjærekoste

anbefales til billigste Priser fra

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Bornholms Margarinefabriks

VEGETABIL MARGARINE

er anerkendt som den bedste.

Faas hos alle Handlende.

Vi har friskbrændt Portland Cement,

Vægpap i smaa og store Ruller,
Gibsrørvæv. Bedste Tagpap i Ruller,

og sælger til laveste Dagspris.

Nordlandets Handelshus.

CLOËTTA'S ALBA

Spise - Chocolader

Bestillinger modtages paa Sild
til Nedsaltning.

H. C. Svarth, Vang.

Telefon Ruts 78.

Overretssagfører

Bojesen Kofoed, Rønne
St. Mortensgade 17.

Inkassation, Dokumentskrivning m. m.
Træffes i **Hasle** Onsdag Formd.

Skæreriet

og Maskinsnedkeriet
anbefales.

L. Fihl, Klemensker.
Telefon n. 13.

Forlang hos Deres Handlende

**Viggo Glistrups
KAFFE.**

Specialitet:
Egte Java Kaffe.

Automobiler

udlejes — saavel til Smaature som
over hele Øen. — Moderate Priser.

Hotel Sandvig,
Telefon 13.

CLOËTTA'S

Fineste dansk Fabrikat
i 1/8 Kg Pakker.

De bedste Sorter Tagdækningsmaterialer.

Ægte amerikansk **Asfalt-Læderpap**
Klæbemasse og Søm hertil gratis. — Pris 1 Kr. Kvdr.-Alen.
Icopal-Tagpap.
Herkules-Tagpap Nr. 00.
Krone-Imperial Tagpap Nr. 00.
Taglister og Taglægter.
Køb snarest, thi Priserne bliver højere.
Nordlandets Handelshus.

Bornholms Spare- & Laanekasses

Afdeling i Allinge
Kontortid: 10—12 og 2—4.
Modtager Indskud paa alm. Sparekassetilkaar til en Rente
af 4 pCt. p. a., paa Folio til 2 pCt. p. a.

Melassefoder med Hvedeklid

af Sukkerfabrikkernes prima Produktion er nu paa Lager.
Fortrinligt Tilskud til Heste, Køer, Svin og Høns.
33 Kr. pr. 100 kg.

Nordlandets Handelshus.

Soyaskraa pr. kg 52. **Bomuldsfrøkager**
Coldings Foderblanding
Majs, Blandsæd, Havre
Billigste Dagspriser

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Glutenfoder

pr. Kg. 46 faas hos
Allinge Kolonial- og Produktforretning.

TAPETER, TAPETER,

Nye Tapeter i stort Udvalg til billigste Priser. Prøver sendes
gerne. — Billeder indrammes. — Rammelister sælges.

Rullegardiner og Gardinstænger
leveres efter Maal. Indrammede Billeder passende til Gaver
altid paa Lager. God Gulvfernis anbefales.

Telefon 66. Charles Svendsen, Hasle.

Vi har store Oplag af udmærkede

Gode Udsudsbrædder

i alle Længder. Meget rimelige Priser og stor Rabat
pr. kontant.

Nordlandets Handelshus.

En ny Sending

Gardintøj

er hjemkommen. Kvaliteten er udmærket og Priserne meget
billige. Se vore Vinduer.

Nordlandets Handelshus.

Erindringsliste.

Toldkamret 8—12 Form., 2—5 Efterm.
Kæmmerkontoret 10—11 og 2—4.
Borgmesterkontoret 2—4 Eftm.
Laane- & Diskontobanken 2—4 Eftm.
Sparekassen 10—12 og 2—4.
Branddirektøren do.
Stempelkontoret i Sparekassen. 10—12, 2—4
Dampskibsexpeditionen, aaben ved Ski-
benes Ankomst og Afgang Tirsdag
og Fredag Efterm., Mandag og
Torsdag Form.
Sognepræsten Tirsdag og Fredag 6—7.
Distriktslægen 8—9 og 2—3.
Postkontoret: Søndage 9—12 og 2—6
Søndag 9—10.
Telegrafstationen 8 Morgen til 9 Aften.
Søndag 9—10.
Statsanstalten for Livsforsikring ved Chr.
Olsen, Messen. Kontortid 1—4 Em
Folketingsbygningen paa Raadhuset:
Fredag 7—8.
Jernbanest. er aaben for Gods 8-12, 2-7
Hjælpekassen: Formd., Bagerm. P. Holm
Kasserer H. P. Kolof. Kontortid hver
Fredag fra 5—7.

Hotel „Allinge“.

Koncert

hver Aften samt Søndag
Efterm. af Frkn. Lassen og Sørensen.
Ærb.
Mathias Jacobsen.

Ordet er frit!

Vi gør vore mange Læsere i By og
paa Land opmærksom paa, at enhver kan
fåa optaget Artikler og Indlæg om Emner
af almen Interesse i „Nord-Bornholms
Ugeblad“.
Betingelsen er kun, at det skræve er
holdt i en sømmelig Form og indenfor
rimelige Grænser, samt at Indsendere — til
Underretning for Redaktionen — opgiver
Navn og Adresse. Ligeledes modtager
Redaktionen gerne Meddelelser om saa-
danne Ting og Forhold, som egner sig
til Behandling i Bladets Spalter.
Dette gælder baade Byen og Landet,
og det er en Selvfølge, at Redaktionen
altid vil iagttage den strængeste Diskre-
tion med Hensyn til sine Kilder.

Rønne-Allinge Jernbanes Køreplan.

Søgnedage.

Rønne—Sandvig

Fra Rønne	745	600
- Nyker	808	623
- Klemensker	828	643
- Rø	848	703
- Tein	906	721
- Allinge	919	734
- Sandvig	925	740

Sandvig—Rønne

Fra Sandvig	1125	810
- Allinge	1136	821
- Tein	1149	834
- Rø	1207	852
- Klemensker	1230	915
- Nyker	1245	930
- Rønne	110	950

Søn- og Helligdage.

Rønne—Sandvig

Fra Rønne	845	1235	750
- Nyker	903	1253	808
- Klemensker	919	109	822
- Rø	935	125	839
- Tein	949	139	854
- Allinge	959	149	904
- Sandvig	1005	155	910

Sandvig—Rønne

Fra Sandvig	1035	6—	935
- Allinge	1043	608	943
- Tein	1052	617	952
- Rø	1107	632	1007
- Klemensker	1125	650	1025
- Nyker	1136	701	1036
- Rønne	1155	720	1055

Søger De en Pige, en Karl
eller en Dreng, eller mang-
ler De en Svend eller Lær-
ling en Fodermester eller an-
den Medhjælp, bør De snarest aver-
tere i Nord-Bornholms Ugeblad
der hver Fredag bringes direkte ind
c. 1700 Hjem og læses af saa godt
som hvert eneste Tyende. En An-
nonce her i Bladet vil derfor saa
godt som altid bringe et tilfreds-
stillende Resultat.

Vi har det gammeldags

Grove spanske Salt

Raff. Køkkensalt

Fint og rent Smørsalt

Stensalt i Stykker til Kreaturerne.

Nordlandets Handelshus

Vi har de allerbedste Sorter Taglak

i hele, halve og kvart Tønder — og Prisen er rigtig.

Finsk jordbrændt Tjære.

Engelsk Karbolinium.

Rød Tagfarve i Dunke.

Linolie-Fernis til Maling.

Alle Sorter **Farver** til Malning og Kalkning.

Nordlandets Handelshus.

Hos os kan købes

alle Slags Brædder og Planker,

alle Længder og alle Bredder,

som passer til enhver Anvendelse. Priserne er meget rimelige i

Nordlandets Handelshus.

Færdigsyede Herreklæder

i moderne Stoffe og Faconer.

Fine melerede Habitter

115 Kr.

Moderne Cover-Coat Habitter

135 Kr.

Ægteblaa Serges Habitter

175 Kr.

Nordlandets Handelshus.

**Kaalrabi, Bangholm,
Öster Sundum, Fynsk Bortfelder**

anbefales fra

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Allinge Kolonial- & Produktforretning

anbefaler

alle Sorter Kolonialvarer

til billige Priser.

Allinge Kolonial- & Produktforretning

Avertør i Nordbornholms Ugeblad!

Billigste Annoncepris